

Adéla Dědečková: Paradoxní zveřejňování soukromí v prostředí facebooku – posudek vedoucího

Autorka se rozhodla dozvědět něco více o problematice "zveřejňování soukromí", a to v prostředí tzv. social networking website – konkrétně facebooku. Samotné "zveřejňování soukromí" připadalo autorce, tak jako C. Rogersovi a zřejmě i mnoha dalším, paradoxní: jako projev dilematu mezi touhami po nezávislosti na druhých a po sdílení s druhými (s. 6). Za zvláště paradoxní pak považovala případy, kdy tou "veřejností" nejsou, alespoň zprvu, lidé "nejbližší" – což je pro "zveřejňování soukromí" na social networking website vlastně definiční situace. Autorce pak připadal paradoxní i ambivalentní vztah uživatelů facebooku k tomuto médiu komunikace jako celku (s. 7). Používání facebooku, a potažmo "zveřejňování soukromí" se tedy autorce jevilo jako něco "neuchopitelného", nepochopitelného.

Při svém bádání získala ke spolupráci tři ženy a tři muže (ve věku 23-36 let), se kterými vedla rozhovory; jejichž přepisy prezentuje na cca 30 stranách *Přílohy* (s. 85-112). Z empirického materiálu, ač spíše skromného rozsahu, se pak autorce podařilo vytěžit originální a důvěryhodný vhled do studovaného jevu.

Autorka se neomezuje jen na sumarizaci získaných informací o postojích oslovených uživatelů facebooku k tomuto médiu (*Kapitola 6: Další uživatelé a jejich postoje* – s. 46-58); a to v juxtapozici s popisem toho, co se o používání daného média byla schopná dozvědět sama bez jejich pomoci jako člověk, který facebook nevyužíval a nevyužívá (*Kapitola 3: Seznamování se s Facebookem* – s. 34-39; ve čtvrté a páté kapitole autorka informuje o svého druhu předvýzkumné fázi vedení rozhovorů – když se "učila" jak vést rozhovory k danému tématu).

A neomezuje se pak ani na následnou kondenzaci těchto informací (v pojmové struktuře vyčleňující: klady vs. zápory používání facebooku; facebookem nabízené třídění druhých dle instituce "přátelé"; a nabízené technické funkce regulace zveřejňování soukromí – *Kapitola 7: Shrnutí* (s. 59-68)); a na následné konstatování podobností a rozdílů vlastních závěrů se závěry relevantních pramenů odborné literatury (*Kapitola 9: Diskuze závěrů* – s. 69-77; v návaznosti na *Kapitolu 2: Odborná literatura – úvod do problematiky* – s. 11-33).

Co se tedy autorka dozvěděla navíc ke konkretizaci toho, v čem vidí uživatelé facebooku jeho klady a zápory a jaké klade požadavky na regulaci zveřejňování soukromí, a toho, v čem se její závěry shodují a neshodují se závěry jiných odborníků zkoumajících daný jev?

Předně, dilematickosti tužeb po nezávislosti na druhých a sdílení s nimi se jí začala odhalovat též jako dilematickosti jejich možných dialektických zvrátů: nezávislost se může zvrátit v izolovanost, sdílení se může zvrátit v agresi. Zveřejňování soukromí, resp. jeho nedostatečná ochrana, se pak autorce začalo odhalovat též jako něco, čím se jedinec může nejen vystavovat agresi od druhých, ale může se jí i na druhých dopouštět (srovnej autorčinu originální elaboraci klasifikace narušování soukromí Kasperové – zvláště s. 72-73). Užívání facebooku se autorce následně stávalo uchopitelné a pochopitelné jako jednak stavící jedince před srovnatelné dilema jako jakékoliv jiné médium komunikace – včetně té tváří tvář. Jednak jako stavící jedince před specifické prostředí, architekturu, artikulaci daného dilematu (její vlastní práce s inspirací Teskem – zvláště s. 76-77). Zcela zjednodušeně řečeno: na facebooku musí jedinec třídění informací z hlediska míry jejich zveřejnění a třídění potenciálních adresátů provádět uvědoměle prostřednictvím vyčleněných technických funkcí (vs. intuitivně a integrálními aspekty chování při komunikaci tváří v tvář); struktura sociální interakce tzv. přátel, těch "bližších" ve vztahu k "domovské" stránce jedince, je zcela odlišná jak od struktury "členů domácnosti" (ať už starodávného gruntu, současné nukleární rodiny, nebo společné domácnosti spřátelných vrstevníků), tak od struktury interakce skupiny přátel, které si jedinec pozve domů na návštěvu; facebook není jen prostředím pro aktivitu jedince –

automatizací některých komunikačních úkonů a realizací paušálních souhlasů jedince (např. samotné nabízení jedinců jako "přátel" bez jejich uvědomění – viz s. 35) je v médiu zabudovaná určitá jeho kvazisubjektivita. Dle zjištění autorky to vypadá, že facebook na jednu stranu nabízí pružnější a mocnější médium pro sdílení s druhými než třeba komunikace tváří v tvář, na druhé straně se v něm však ve srovnání s komunikací tváří v tvář může asi spíše stát, že se jedinici "zveřejňování soukromí" děje, místo aby jej sám uvědoměle prováděl.

V souhrnu tedy soudím, že autorka ve své diplomové práci dosáhla toho, co sama chtěla. A vzhledem k tomu, jak její práce i v dalších parametrech naplňuje kritéria pro hodnocení diplomových prací, navrhuji klasifikaci výborně.

V Praze 6. 1. 2012

PhDr. Miroslav Klusak, CSc.